

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**
Кафедра економіки та підприємництва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

_____ Кропивний В.М.

“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА ДІАГНОСТИКА»

галузь знань – 0305 «Економіка та підприємництво»

факультет економіки та менеджменту

Розробник: Запірченко Л.Д., к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол від. “ ” 2017 року №

Завідувач кафедри Економіки та підприємництва

_____ (Семикіна М.В.)
(підпис)

“ ” 20__ року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за напрямом підготовки (спеціальністю) 6.030504 “Економіка підприємства”

Протокол від. “ ” 20__ року №

“ ” 20__ року Голова _____ (Кропівний В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»	Варіативна	
	Напрямок підготовки: 6.030504 «Економіка підприємства»		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): 8.03050401 «Економіка підприємства»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		5-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		9-й	11-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр	36 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		108 год.	162 год.
		Індивідуальні завдання: 22 год.	
Вид контролю: поточний (під час занять), модульний (по завершенню кожного модуля), підсумково-семестровий — екзамен.			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,67

для заочної форми навчання – 0,11

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна “Економічна діагностика” орієнтована на засвоєння сучасних методів визначення стану підприємства як економічної організації через кількісні параметри та якісні характеристики його функціонування.

Мета навчальної дисципліни – формування системи знань, умінь та навиків щодо використання методичного апарату економічного діагностування для визначення стану підприємства.

Предметом дисципліни є кількісна характеристика та якісна ідентифікація стану підприємства.

Дисципліна “Економічна діагностика” посідає важливе місце у підготовці фахівців з економіки та менеджменту – працівників та керівників нової генерації.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення із сутністю та теоретичними основами економічної діагностики;
- формування вміння правильно застосовувати методичний інструментарій економічного діагностування стану підприємства;
- набуття практичних навичок щодо проведення діагностичних процедур по визначенню ефективності роботи підприємства, його конкурентоспроможності, конкурентоспроможності продукції, оцінці потенціалу підприємства, його фінансового стану, ефективності управління підприємством, економічної безпеки тощо;
- набуття навичок здійснення якісного аналітичного обґрунтування результатів діагностування підприємства та розробки рекомендацій за отриманими результатами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні теоретичні положення дисципліни, методологічний апарат здійснення аналітичних процедур;

вміти: аналізувати і розв’язувати теоретичні і практичні проблеми при прийнятті проектних рішень що дасть змогу раціонально використовувати наявні ресурси для задоволення суспільних і особистих потреб.

Для забезпечення умов, достатніх для успішного вивчення навчальної дисципліни, необхідні підручники, навчальні посібники та інша навчальна і науково-методична література з економічної діагностики (в бібліотеці КНТУ відповідна література є), орієнтована на студентів вищих навчальних закладів та фахівців у сфері економіки та доступ студентів до Інтернету для користування електронним банком інформації КНТУ та пошуку додаткової сучасної інформації в період самостійної роботи.

Для засвоєння модуля доцільне використання інформаційної системи Internet, пакетів прикладних програм MS EXCEL, MS WORD, що входять до складу MS Office, Internet Explorer та ін.;

Методика викладання – навчальний курс базується на проведенні із студентами лекційних, практичних занять, виконанні ними самостійних творчих завдань, контрольних та лабораторних робіт. При цьому застосовується методика проблемного навчання і модульно-рейтингова система.

Задіяні форми навчання: лекції, семінарські, практичні, лабораторні, інформативні, аналітичні, проблемні, дискусії, ділові ігри.

Методи навчання – методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання); абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання; системний;

критика аргументів; мозкові атаки, рольові ігри.

1.6. Мова – дисципліна викладається на російськомовних потоках російською, на україномовних потоках – українською.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання курсу.

Сутність економічної діагностики, її види. Економічна діагностика як розпізнавання стану підприємства за непрямими і прямими ознаками. Місце економічної діагностики у системі управління підприємством. Економічна діагностика і техніко-економічний аналіз: спільні риси і відмінності. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика.

Методичний апарат і інструментарій економічної діагностики. Використання методів, що основані на кількісній оцінці стану, економіко-математичні методи, спеціальні діагностичні методи, методи якісної оцінки, експертні методи.

Предмет курсу. Взаємозв'язки з іншими дисциплінами. Необхідність оволодіння сучасною технікою економічного мислення. Мета і задачі курсу. Блочно-змістова побудова курсу. Роль самостійної роботи в опануванні курсом.

Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства.

Завдання та порядок проведення аналізу конкуренції у галузі. Методичні особливості проведення діагностики галузі. Зміст та інформаційна база дослідження. Первинна і вторинна інформація. Алгоритм проведення дослідження за методикою М.Портера. Порядок проведення діагностики.

Поняття профілю галузі. Визначення профілю галузі.

Діагностика сил конкуренції. Основні сили конкуренції за М.Портером. Оцінка інтенсивності суперництва на «центральному рингу»; чинники інтенсивності. Потенційні конкуренти, аналіз ймовірності входження в галузь. Економічні можливості постачальників ресурсів і покупців (споживачів) продукції галузі.

Тема 3. оцінювання стратегічного простистояння підприємств-конкурентів.

Оцінка конкурентних позицій підприємств – основних суперників. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників. Вибір стратегічних змінних. Оцінка результатів побудови.

Аналіз найближчих конкурентів. Розпізнавання нинішньої політики і потенційних кроків найближчих конкурентів підприємства. Майбутні цілі і поточна стратегія, припущення і можливості. Оптимальне поєднання різновидів діяльності підприємства в залежності від ситуації у різних галузях.

Аналіз можливостей покращення конкурентних позицій підприємства. Оцінка перспектив розвитку галузі. Виділення провідних чинників успіху у галузі, їх оцінка. Чинники, що ґрунтуються на науково-технічних перевагах, організації виробництва, маркетингових нововведеннях.

Узагальнення отриманих результатів за попередніми етапами діагностики галузі. Перспективи розвитку галузі, їх оцінка. Аналіз можливостей структурних трансформацій. Привабливість галузі та оцінка ризиків для її учасників.

Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства

Конкурентоспроможність підприємства: сутність, проблеми визначення і оцінки. Поняття конкурентоспроможності підприємства. Еволюція поглядів щодо джерел

конкурентних переваг. Оцінка конкурентоспроможності підприємства за М.Портером. Ринкова конкурентоспроможність.

Конкурентний статус підприємства, його оцінка. Конкурентний статус у визначенні І.Ансофа, методичні аспекти обчислення його рівня. Межі значень показника КСФ. Взаємозалежність конкурентних переваг і конкурентного статусу підприємства.

SWOT-аналіз підприємства. Загальна оцінка методичного підходу. Перелік і характеристика чинників, що визначають сильні та слабкі сторони підприємства, можливості і загрози.

Порівняльна діагностика конкурентоспроможності підприємств-суперників. Методичні підходи до порівняння суперників, використання провідних чинників успіху у галузі. Процедура оцінки. Особливості оцінки вагомості чинників. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності: переваги і недоліки.

Тема 5. Діагностика конкурентоздатності продукції підприємства.

Конкурентоздатність продукції: сутність і особливості оцінки. Основні аспекти визначення конкурентоздатності продукту: корисність, ціна споживання і здатність пропозиції. Особливості оцінки конкурентоздатності порівняно з конкурентоспроможністю підприємства. Інформаційна база оцінки.

Процедура оцінки конкурентоздатності промислової продукції. Основні етапи оцінки, завдання кожного з них. Особливості вибору аналогів та базових зразків. Склад ціни споживання. Інтегральна оцінка конкурентоздатності вибору.

Зведена оцінка конкурентоздатності продукції і конкурентоспроможності підприємства. Експертний вибір відмітних ознак виробу та їх оцінка. Особливості визначення рангів та зважених оцінок. Обчислення загальних показників та їх аналіз.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства.

Підприємство як майновий комплекс. Статична і динамічна концепції підприємства та їх відображення у методичних підходах до оцінки майна. Затратна оцінка майна. Ціна майна, що “входить” у баланс і “виходить” з балансу. Фізичне, функціональне, технологічне і економічне старіння майна і врахування його зношеності у відновній оцінці. Ліквідаційна оцінка майна підприємства-банкрута.

Справжня економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу. Проблема ринкової оцінки майна і її рішення в сучасній економіці. Задачі оцінки: фіскальна, захисту прав власності. Основні методичні підходи до ринкової оцінки підприємства як цілісного майнового комплексу, що приносить доход; їх загальна характеристика.

“Доходні” методи оцінки майна. Метод капіталізації доходу, сфера його раціонального використання. Показники чистого прибутку і грошового потоку як основа оцінки. Проблеми використання методу: визначення чистого доходу і вибір ставки дисконтування.

Метод дисконтування майбутнього доходу. Проблеми прогнозування грошових потоків, їх рішення. Ринкові порівняння і аналогова оцінка підприємства.

Гудвіл і його оцінка. Поняття гудвілу і методичні підходи до його оцінки. Метод надлишкових прибутків як сукупна оцінка активів. Метод роялті для оцінки нематеріальних активів. Оцінка активів, по яких немає сформованого ринку, - метод створення.

Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства

Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства. Оцінка потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів: трудовому, капітальному, інформаційному, науковому, - та

їх поєднань у техніко-технологічних системах виробництва продукції. Бенчмаркінг. Метод кращих показників для оцінки наукових інновацій і нововведень.

Гнучкість виробничої системи і її діагностика. Поняття гнучкості виробничої системи та її залежність від ступеня мінливості технології. Стабільна, продуктивна і мінлива технології та їх взаємозв'язок з різноманітністю продукції. Оцінка рівня різноманітності продукції як база визначення гнучкості. Склад затрат для оцінки гнучкості. Кількісні параметри показника гнучкості.

Оцінка техніко-організаційного рівня стабільного виробництва. Методичні підходи до оцінки TOP, склад показників, методи обчислення і оцінки. Показники, що характеризують рівень продукції, рівень технології, механізації і автоматизації праціагностики, їх сутність, особливості і сфера використання.

Тема 8. Управлінська діагностика.

Сутність управлінської діагностики та організація її проведення. Управлінська діагностика як особлива дослідницька діяльність. Своєрідність проведення діагностики і можливостей використання попередніх результатів. Систематизація інформації для дослідження.

Діагностика структури управління та якості управлінських рішень. Ознайомлення з формальною організаційною структурою, визначення її типу. Оцінка відповідності оргструктури стратегії підприємства. Оцінка параметрів: гнучкості, надійності, оперативності, якості рішень.

Оцінка зв'язків підприємства з зовнішнім середовищем. Основні контрагенти підприємства, оцінка взаємозв'язків. Діагностика зовнішнього середовища підприємства. Аналіз зв'язків з органами місцевої влади і самоврядування. Екологічні чинники, оцінка їх впливу.

Оцінка загальних результатів діяльності підприємства. Критерії і показники, що використовуються для загальної діагностики системи менеджменту підприємства. Загальна ефективність діяльності як ступінь досягнення цілей. Інформаційні технології та оцінка ефективності їх використання.

Змістовий модуль 3.

Тема 9. Фінансова діагностика

Основні моделі фінансової діагностики, їх характеристика. Дескриптивні, предикативні і нормативні моделі фінансової діагностики, їх сутність особливості і сфера використання. Методичні проблеми дескриптивних моделей. Побудова системи аналітичних коефіцієнтів, методика їх обчислення і способи оцінки. Предикативні моделі у прогнозуванні майбутнього фінансового стану.

Система показників фінансового стану підприємства. Діагностика за показниками ліквідності, фінансової стійкості, обіговості, рентабельності. Використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства. Життєвий цикл підприємства і тенденції у значеннях певних груп показників фінансового стану.

Інтегрована оцінка фінансового стану підприємства. Процедури синтезування одиничних та групових показників, способи їх оцінки. Різноманітність підходів до оцінки фінансового стану з урахуванням специфіки замовника. Використання середньозважених величин з урахуванням їх значимості. Алгоритм порівняльної оцінки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства (за А.Шереметом), його переваги і недоліки.

Тема 10. Діагностика економічної безпеки підприємства.

Економічна безпека підприємства: сутність, основи оцінки. Поняття економічної безпеки підприємства. Конкретизація поняття безпеки за різними ознаками. Економічна безпека підприємства як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна та інші.

Методичний апарат діагностування економічної безпеки. Прямі і непрямі ознаки порушення підприємством зони безпеки. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства. Методи оцінки економічної безпеки за результатами фінансової діагностики. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їх бальна оцінка.

Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства. Особливості методичних підходів українського Агентства з питань неплатоспроможності і банкрутства підприємств. Російська практика, методика ФУДН. Z-рахунок Альтмана, різновиди моделей. «Крайка безпеки» за К.Друрі. Оцінка корпоративних ресурсів і визначення стану економічної безпеки.

Тема 11. Діагностика економічної культури підприємства.

Економічна культура підприємства і особливості її діагностики. Поняття економічної культури, її складові. Експертний аналіз в оцінці внутрішнього середовища підприємства. Виявлення проблем формальних і неформальних відносин, конфліктів. Особливості оцінки продуктивності творчої праці, цінності інтелектуальних продуктів.

Якісний аналіз методів та інструментарію планування, обліку і контролю на підприємстві. Оцінка рівня професіоналізму та кваліфікації провідних спеціалістів економічних служб підприємства, їх здатності до сприйняття та застосування нових знань. Оцінка системи управлінського обліку та її місця у прийнятті управлінських рішень.

Обґрунтованість управлінських рішень, їх оцінка. Способи оцінки відповідності діючої стратегії оптимальній. Оцінка методичної чіткості і рівня обґрунтованості інвестиційних проектів, бізнес-планів підприємства; програмні комп'ютерні продукти для оцінки. Система управління проектами, діагностика її ефективності.

4. Структура залікових кредитів:

(1 кредит відповідає навчальному навантаженню 36 годин)

Модуль / к-ть кредитів	Змістові складові модуля та кількість годин, відведених на них		
	лекції (годин)	практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1 / 2 кредит	16	14	42
Модуль 2 / 2 кредит	10	12	50
Модуль 3 / 1 кредит	10	10	16
Усього: годин	36	36	108
3 модуля / 5 кредитів	180 годин		

5. Тематика лекційного матеріалу

№ п/п	Теми лекцій	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Тема 1. Предмет і завдання курсу	2
2	Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства	4
3	Тема 3. Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів	2
4	Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства	4
5	Тема 5. Діагностика конкурентоспроможності продукції	4
МОДУЛЬ 2		
6	Тема 6. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства	4
7	Тема 7. Діагностика виробничого потенціалу підприємства	4
8	Тема 8. Управлінська діагностика	2
МОДУЛЬ 3		
9	Тема 9. Фінансова діагностика	4
10	Тема 10. Діагностика економічної безпеки підприємства	4
11	Тема 11. Діагностика економічної культури підприємства	2

5. Тематика практичних (семінарських) занять

№ п/п	Теми практичних занять	Кількість годин
МОДУЛЬ 1		
1	Діагностика конкурентного середовища підприємства	4
2	Оцінювання стратегічного протистояння підприємств-конкурентів	2
3	Діагностика конкурентоспроможності підприємства	4
4	Діагностика конкурентоспроможності продукції	4
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1 (тестування 1)		
МОДУЛЬ 2		
5	Діагностика майна і ринкова ціна підприємства	4
6	Діагностика виробничого потенціалу підприємства	6

7	Управлінська діагностика	2
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 2 (тестування 2)		
МОДУЛЬ 3		
8	Фінансова діагностика	4
9	Діагностика економічної безпеки підприємства	4
10	Діагностика економічної культури підприємства	2
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 3 (тестування 3)		
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (ІСПИТ)		

6. Самостійна робота студента

Завдання	Зміст	Кількість годин
Модуль 1		
1	Опрацювання лекційного матеріалу за темами 1-5. Підготовка до тестування 1. Підготовка рефератів обсягом до 7-10 аркушів (шрифт № 14, інтервал 1,5) за напрямком: «Діагностика конкурентного середовища».	42
Модуль 2		
2	Опрацювання лекційного матеріалу за темами 6-8. Підготовка до тестування 2. Підготовка повідомлень за напрямком: Діагностика виробничого потенціалу підприємства.	50
Модуль 3		
3	Опрацювання лекційного матеріалу за темами 9-11. Підготовка до тестування 3. Підготовка рефератів за напрямком: Діагностика економічної безпеки підприємства	16
	Разом за семестр	68

7. Індивідуальна робота студентів

Індивідуальна робота планується за домовленістю між студентом, деканатом факультету та викладачем і стосується випадку, коли студент має офіційний дозвіл на такий вид навчальної діяльності і спроможний виконувати її індивідуально.

Індивідуальні завдання ставляться викладачем відповідно до змісту робочої програми, виконуються студентом самостійно і не входять у його тижневе аудиторне навантаження.

Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляється окремо і затверджується завідувачем кафедри на початку семестру.

До індивідуальних завдань входять наступні види навчальної роботи:

- написання рефератів, підготовка повідомлень, презентацій;
- розв'язання задач, аналіз проблемних ситуацій;
- підготовка до виступів на студентських наукових конференціях;
- виконання наукових досліджень, участь в олімпіадах.

8. Система поточного та підсумкового контролю

а) поточний контроль:

Вид навчальної діяльності, що підлягає контролю	Об'єкт контролю	Кількість балів	Ознака
лекція	студент, його присутність на занятті	0 1	студент відсутній студент присутній
	студент, його дисципліна	0 -1	порушень немає порушення зафіксоване
	конспект лекцій	0 1 2	конспекту немає конспект є, знання його змісту не виявлено конспект є, продемонстровано добре знання його змісту
практичне (семінарське) заняття	виконання практичних завдань, участь у дискусії, розв'язання проблемних ситуацій	0 1 2	студент до заняття не готовий студент виконав роботу студент виконав роботу, відповів на питання, виявив активність, зробив цікаві повідомлення
самостійна робота	виконане самостійно завдання	0 1 2 3	завдання не виконано завдання виконано завдання виконано, продемонстровано знання його змісту завдання виконано високоякісно, творчо, з використанням практичних матеріалів підприємств, залученням даних статистики.
тест модульного контролю	результат тестування	0 1 3 4 5	тестування не здійснено тестування здійснено, відмічено велику кількість помилок результат тестування відповідає оцінці "задовільно" результат тестування відповідає оцінці "добре" результат тестування відповідає оцінці "відмінно"

б) сумарна оцінка результатів модульного контролю.

Бали, нараховані за той чи інший вид навчальної діяльності, яка стосується вивчення кожним студентом певного модуля, додаються. Результат співвідноситься з максимально можливою кількістю балів, яку могли отримати студенти, повноцінно і якісно здійснюючи всі види навчальної діяльності, передбачені поточним контролем для даного модуля:

максимально можлива кількість балів (М) приймається за 100 відсотків, фактична кількість балів (Ф) перераховується до її відсоткового еквіваленту (Х) за принципом пропорції:
 $M - 100\%$

$$\Phi - X \%$$

Отже, кількість “зароблених” балів розраховується за формулою: $X = \Phi \cdot 100 / M$.

в) прийняття рішення стосовно оцінювання досягнень студента при вивченні ним певного модуля.

Отримана модульно-рейтингова оцінка навчальної діяльності (Х) співставляється з певними значеннями наступної уніфікованої шкали:

Уніфікована шкала оцінювання знань студентів

За шкалою ECTS	За 100-% шкалою	За традиційною національною шкалою
A	90 –100	відмінно
BC	74 –89	добре
DE	60 –73	задовільно
FX	1– 59	Незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінки знань X_1, X_2, X_3 , отримані для кожного модуля, “усереднюються” – визначається їх середнє значення $C_{сер}$. Отримане значення $C_{сер}$ вважається рейтинговою оцінкою навчальної діяльності студента впродовж семестру.

Далі рейтингова оцінка навчальної діяльності студента впродовж семестру $C_{сер}$ співставляється з певними значеннями 100-відсоткової шкали, а саме – зі значеннями 35%, 60%, 75%, 90%.

Залежно від результату, викладач приймається рішення стосовно оцінювання знань студента:

Результат	Рішення стосовно оцінювання знань
$C_{сер} < 35$	вивчити модулі за семестр повторно (до іспиту не допускається)
$35 < C_{сер} < 60$	виконати підсумково-семестрове атестаційне завдання (скласти іспит)
$60 < C_{сер} < 75$	можна отримати оцінку «задовільно» без виконання підсумково-семестрового атестаційного завдання (без іспиту)

75 < C_{сер} < 90	можна отримати оцінку « добре » без виконання підсумково-семестрового атестаційного завдання (без іспиту)
C_{сер} > 90	можна отримати оцінку « відмінно » без виконання підсумково-семестрового атестаційного завдання (без іспиту)

г) формування остаточного результату щодо оцінки навчальної діяльності студента впродовж семестру:

Остаточним по завершенню семестру вважається:

- значення C_{сер}, яке відповідає оцінкам “задовільно”, “добре”, “відмінно”, при якому студент не виявив бажання здавати іспит для підвищення оцінки (або не прийшов на іспит);
- або результат іспиту в тому разі, якщо він перевищує значення C_{сер} (в іншому випадку остаточним залишиться значення C_{сер}).

На іспиті оцінка виставляється у вимірах національної шкали і шкали ECTS.

9. Тематика контрольних робіт та вказівки до їх виконання.

1. Розкрити сутність економічної діагностики та її функціональне призначення.
2. Навести загальний порядок проведення діагностичного дослідження.
3. Охарактеризувати методи, прийоми та способи, що використовуються в економічній діагностиці.
4. Розкрити зміст та навести послідовність основних етапів діагностики галузі.
5. Дати характеристику п'яти сил конкуренції за М.Портером.
6. Розкрити послідовність побудови карти стратегічних груп та проведення її аналізу.
7. Розкрити особливості економічного інструментарію дослідження найближчих конкурентів.
8. Визначити інтенсивність конкуренції в галузі з використанням індексу концентрації та індексу Херфіндала-Хіршмана.
9. Визначити інтенсивність конкуренції в галузі за індексом Розенблюта, темпом росту ринку, рентабельністю ринку.
10. Розкрити сутність конкурентоспроможності підприємства. Її оцінка.
11. Оцінка конкурентоспроможності підприємства за М.Портером.
12. Конкурентний статус підприємства у визначенні І.Ансоффа.
13. Розкрити порядок проведення SWOT – аналізу.
14. Аналіз стратегічної позиції підприємства з використанням матриці BCG. Аналіз стратегічної позиції підприємства з використанням матриці AD Little, матриці Shell.
15. Аналіз стратегічної позиції підприємства з використанням ділового екрану McKinsey/GE.
16. Визначити конкурентоспроможність підприємства за рейтинговою оцінкою.
17. Поняття конкурентоспроможності продукції та чинники, що на неї впливають.
18. Розкрити основні етапи загальної процедури оцінки конкурентоспроможності продукції.
19. Порядок обчислення одиничних, групових та інтегральних показників конкурентоспроможності підприємства.
20. Особливості методик оцінки конкурентоспроможності продукції різних видів продукції.
21. Оцінити конкурентоспроможність продукції за відповідною методикою.
22. Особливості діагностики потенціалу підприємства.
23. Показники результативності використання виробничого потенціалу підприємства.
24. Розкрити поняття “гнучкості” виробничої системи. Діагностика гнучкості виробничої системи.

25. Розрахувати показники результативності використання виробничого потенціалу підприємства. Зробити висновки.
26. Дати характеристику методів оцінки вартості підприємства.
27. Визначити вартість підприємства за відповідними методом.
28. Визначити вартість підприємства за допомогою ринкових мультиплікаторів.
29. Розкрити сутність управлінської діагностики.
30. Порядок проведення управлінської діагностики.
31. Діагностики організаційної структури підприємства.
32. Основні цілі та інструментарій фінансової діагностики.
33. Визначити показники ліквідності та платоспроможності.
34. Визначити показники прибутковості та рентабельності.
35. Визначити показники фінансової стійкості.
36. Визначити показники ділової активності підприємства.
37. Складові економічної безпеки підприємства. Особливості їх діагностики.
38. Визначити ймовірність банкрутства підприємства за відповідною методикою.

Вимоги до виконання контрольних робіт:

Контрольна робота містить два теоретичні та одне практичне питання. Усі завдання студент виконує письмово. У кожному з них необхідно:

- розкрити теоретичні положення;
- обґрунтувати методику розв'язання практичного завдання;
- здійснити необхідні розрахунки за представленими даними;
- оцінити отримані результати, зробити необхідні висновки.

Термін подання виконаних завдань та їх захист встановлюється згідно затвердженого графіку.

10. Питання для рефератів та самостійної роботи студентів.

1. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством.
2. Спеціальні діагностичні методи: SWOT- аналіз, бенчмаркінг, аналіз ланцюжка створення вартості та ін.
3. Огляд діагностичного апарату досліджень економіки підприємства в публікаціях періодичних видань.
4. Ситуаційний аналіз підприємства.
5. Характеристика конкурентного середовища підприємства та його структура.
6. Еволюція поглядів щодо джерел конкурентних переваг.
7. Конкурентний статус у визначенні І.Ансоффа.
8. SWOT- аналіз підприємства. Методика виконання.
9. Вітчизняний та зарубіжний досвід щодо оцінки конкурентоспроможності продукції.
10. Методичні підходи до оцінки інноваційного потенціалу.
11. Оцінка техніко-економічного рівня стабільного виробництва.
12. Проблема ринкової оцінки підприємства та її розв'язання в сучасній економіці.
13. Методичні підходи до оцінки бізнесу та майна підприємства.
14. Діагностика зовнішнього середовища підприємства.
15. Використання програмних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства.
16. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства.
17. Методи оцінки економічної безпеки за результатами фінансової діагностики.
18. Оцінка рівня професіоналізму та кваліфікації провідних спеціалістів економічних служб підприємств.
19. Оцінка системи управлінського обліку та її місце у прийнятті управлінських рішень.
20. Система управління проектами, діагностика її ефективності.

11. Критерії екзаменаційної атестації

Критерієм готовності до здачі іспиту вважається:

- а) вивчення змісту лекційних занять за тематикою 3-х модулів (теми див. вище),
- б) виконання завдань на практичних заняттях
- в) ознайомлення з рекомендованою та додатковою літературою (за списком, див. вище),
- г) знання відповідей на запитання зі списку питань для самоконтролю знань за тематикою модулів (списки питань див. вище),
- д) виконання тестових завдань за тематикою модулів (зразки див. вище).

Екзаменаційний тест (або білет) видається кожному студенту індивідуально.

12. Приклад індивідуального екзаменаційного завдання (білету):

1. Діагностика основних сил конкуренції.
2. Діагностика ліквідності і платоспроможності підприємства.
3. **Задача.**

Оцінити рівень концентрації за індексом концентрації, індексом Херфіндаля-Хіршмана, індексом Розенблюта, темпом росту ринку, рентабельністю ринку.

Таблиця 1. Виробництво картону основними підприємствами

<i>Фірма-виробник</i>	Обсяг виробництва, т
Київський КПК	119 036
Рубіжанський КТК	78 732
Жидачівський ЦПК	60 932
Дніпропетровська ПФ	9 937
Понінківський КПК	4 834
Малинська ПФ	2 463
Ізраїльська ЦКК	2 050
Роганська КФ	4 590
Миропільська ПФ	3 179
Коломийська ПФ	2 763
Львівкартонопласт	2 043

13. Орієнтовні питання для підготовки до екзамену з курсу “Економічна діагностика”

1. Економічна діагностика: сутність, чинники розвитку, функціональне призначення.
2. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика.
3. Статистичний інструментарій у економічній діагностиці: загальна характеристика і області використання.
4. Спеціальні діагностичні методи в економічній діагностиці як складовій стратегічного аналізу підприємства.
5. Діагностичні методи, що ґрунтуються на кількісних характеристиках, область їх раціонального використання.
6. Методи якісної оцінки в економічній діагностиці, сфера їх раціонального використання.
7. Конкурентний аналіз галузі: зміст, процедура, інформаційна база.
8. Основні етапи проведення конкурентного аналізу галузі, їх послідовність і взаємозв'язок.
9. Олігополістичні ситуації на ринку продукції. Оцінка рівня концентрації виробництва.

10. Діагностика основних сил конкуренції в галузі. “Центральний ринг”.
11. Оцінка загрози з боку потенційних суперників та фірм, що випускають товари-замінники.
12. Діагностика ринкових сил покупців галузі.
13. Діагностика ринкової сили постачальників галузі.
14. Оцінка конкурентних позицій підприємств-суперників у галузі.
15. Методичні особливості побудови карти стратегічних груп.
16. Аналіз найближчих конкурентів підприємства.
17. Провідні (ключові) фактори успіху в галузі: суть, діагностична процедура, засоби оволодіння.
18. Конкурентоспроможність підприємства: сутність і методологічні проблеми визначення.
19. Конкурентний статус фірми, його оцінка.
20. SWOT-аналіз підприємства як діагностична процедура.
21. Порівняльний аналіз конкурентоспроможності підприємств: зважена рейтингова оцінка.
22. Конкурентоздатність продукції: суть, показники визначення, симптоми втрати.
23. Діагностика конкурентоздатності промислової продукції.
24. Зведена оцінка (ранжування) підприємств-суперників за рівнем конкурентоздатності їх продукції.
25. Діагностика майнового стану підприємства: завдання, сфера застосування результатів. Концептуальні підходи до оцінки майна.
26. Аналогова оцінка підприємства, сфера її раціонального застосування.
27. Затратна оцінка складових майна та підприємства в цілому.
28. Визначення ринкової ціни підприємства методом дисконтування грошового потоку: суть, переваги, недоліки, сфера раціонального використання.
29. Визначення ринкової ціни підприємства методом капіталізації прибутку: сутність, сфера застосування.
30. Визначення ціни підприємства на основі показника “множника прибутку”.
31. Гудвіл і його оцінка.
32. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.
33. Оцінка гнучкості виробничої системи.
34. Діагностика виробничого потенціалу підприємства: рівень технології.
35. Діагностика виробничого потенціалу підприємства: рівень організації виробництва.
36. Управлінська діагностика: суть, підприємством алгоритм діагностичного обстеження.
37. Діагностика структури управління та якості управлінських рішень.
38. Діагностика зв'язків фірми з зовнішнім середовищем. Екологічні чинники, оцінка їх впливу.
39. Управлінська діагностика: узагальнююча оцінка діяльності фірми.
40. Фінансова діагностика: мета, основні моделі.
41. Фінансовий стан підприємства: основні діагностичні проблеми і шляхи їх вирішення.
42. Діагностика ліквідності і платоспроможності підприємства.
43. Оцінка ділової активності підприємства.
44. Діагностика фінансової стійкості підприємства.
45. Діагностика ефективності виробництва.
46. Моніторинг фінансового стану підприємства по стадіях життєвого циклу.
47. Синтезування одиничних показників фінансового стану підприємства: методичні підходи, способи оцінки.
48. Економічна безпека підприємства: сутність, методичні підходи до оцінки.
49. Експрес-діагностика економічної безпеки підприємства.

50. Діагностика економічної безпеки підприємства як стану використання ресурсів.
51. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства як оцінка його безпеки.
52. Діагностика економічної безпеки підприємства: моделі Альтмана.
53. Визначення досвіду оцінки банкрутства підприємств.
54. Економічна культура підприємства і особливості її діагностики.
55. Оцінка обґрунтованості управлінських рішень на підприємстві.

14. Рекомендована література

1. Ансофф И. Стратегическое управление / Под ред. Л.И.Евленико; Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989.
2. Байе М. Управленческая экономика и стратегия бизнеса: Учеб. пособие для вузов / Пер. с англ. под ред. А.М.Никитина. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 1999. - 743 с.
3. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: Центр навчальної літератури, 2007. – 307с.
4. Денисов А.Ю. Экономическое управление предприятием и корпорацией / А.Ю.Денисов, С.А.Жданов, - М.: Дело и Сервис, 2002. – 416 с.
5. Ковалёв А.П. Диагностика банкротства.- М.: АО «Финстатинформ», 1995.- 96с.
6. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы: Учебн. пособие / Пер. с франц. под ред. проф. Я.В. Соколова.- М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997.- 596 с.
7. Кононенко І. Метод експрес-аналізу рівня конкурентоспроможності продукції // Економіка України. – 1998. - №2. – С.80-83.
8. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – К.: Знання, 2000. – 347 с.
9. Портер М. Стратегія конкуренції / Пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський.- К.: Основи, 1997.- 390 с.
10. Портер М. Конкуренция: Пер. с англ.: Уч. пос. - М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. - 495 с.
11. Райхлин Э. Основы экономической теории. Микроэкономическая теория рынков продукции.- М.: Наука, 1995.- 347 с.
12. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 2-е изд., перераб. и доп.- Мн.: ИП «Экоперспектива», 1997- 498 с.
13. Справочник директора предприятия / Под ред. М.Г. Лапусты.-М.: ИНФРА-М, 1996. - 704с.
14. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Под общ.ред.проф., д.э.н. А.П. Градова и проф., д.э.н. Б.И. Кузина.- Санкт-Петербург: »Специальная литература».- 1996.- 510 с.
15. Теория и практика антикризисного управления: Учебник для вузов / Г.З. Базаров, С.Г. Беляев, Л.П. Белых и др. Под ред. С.Г. Беляева и В.И. Кошкина.- М.: Закон и право.- ЮНИТИ, 1996.- 469 с.
16. Швиданенко Г.О. Бізнес-діагностика підприємства: навчальний посібник / Швиданенко Г. О., Дмитренко А. І., Олексюк О. І. - К. : КНЕУ, 2008. - 344 с.
17. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа.- М.: ИНФРА-М, 1995.- 176 с.
18. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління: Навч.посібник. – К.: КНЕУ, 1999. – 384 с.
19. Экономическая стратегия фирмы / Под ред. А.П. Градова. - СПб.: Специальная Литература, 1995.
20. Трененков Е.М., Дведенидова С.А. Диагностика в антикризисном управлении // Менеджмент в России и за рубежом. – 2002.- № январь-февраль. – С. 3-25.

21. Бень Т.Г., Довбня С.Б. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства // Фінанси України. – 2002. - №6. – с.53-60.
22. Плоткін Я., Лісовські Л. Забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства // Економіка України. – 1999. - №2.
23. Поліщук Н.В. інформаційне забезпечення регулювання результатів діяльності підприємства // Фінанси України. – 2002. - №1.
24. Статистика: Підручник / С.С. Герасименко та ін. – К.: КНЕУ, 2000.
25. Великий Ю.М., Проскура О.Ю. Особливості кризового стану вітчизняних підприємств і методів його оцінки // Фінанси України. – 2002. - №10.
26. Журавльов І.В. Фінансові аспекти оцінки інтелектуального капіталу// Фінанси України. – 2002. - №10.
27. Сокириська І.Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства// Фінанси України. – 2003. - №1.
28. Щепіцин А.О. Оцінка конкурентоспроможності аграрного підприємства // Фінанси України. – 2003. - №8.
29. Ковальов Д., Плетникова І. Кількісна оцінка рівня економічної безпеки підприємства // Економіст України. – 2001 - №11.
30. Хотомлянський О., Черната Т. Факторний індексний аналіз показників діяльності підприємства з використанням матричної моделі // Економіст України. – 2002. - №3.
31. Терещенко О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану// Економіст України. – 2003. - №8.
32. Хотомлянський О., Черната Т., Северина Г. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі використання матричних моделей // Економіст України. – 2003. - №3.
33. В.Ягорлицький. Оцінка вартості майна фірми// Економіст. – 2000. - №10.
34. Примак Т. Оцінювання іміджу підприємства на споживчому ринку України// Економіст. – 2002. - №6
35. Горячова К. Фінансова безпека підприємства. Сутність та місце в системі економічної безпеки// Економіст. - 2003. - №8.